

Skupština Kantona Sarajevo

Admela Hodžić, zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

Sarajevo, 10.06.2024. godine

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Skupština Kantona Sarajevo

N/r predsjedavajućeg

Vlada Kantona Sarajevo

N/r premijera

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Na osnovu čl. 106 i 213. stav (1) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22-Ispravka) podnosim inicijativu Vladi Kantona Sarajevo da se u godišnje izvještaje o poslovanju Kantonalnih javnih preduzeća, zavoda i ustanova Kantona Sarajevo uvrsti unificirana tabela koja će sadržavati precizno navedene sljedeće podatke:

Polje 1. Sektor/radnu jedinicu

Polje 2. Naziv radnog mjesta za sve uposlenike,

Polje 3. Stručnu spremu/zvanje za radno mjesto iz polja 2.

Polje 4. Koeficijent za radno mjesto iz polja 2.

Polje 5. Uvećanje na platu za određena radna mjesta i poslove iz polja 2.

Polje 6. Procenat invaliditeta (ako ga uposlenik ima) za polje 2.

Polje 7. Ukupan broj radnika po sektoru/radnoj jedinici

Polje 8. Broj radnika prema sistematizaciji po sektoru/radnoj jedinici

Polje 9. Ugovor na neodređeno, određeno vrijeme, ugovor o djelu ili po osnovu rješenja

Polje 10. Broj i procenat uposlenih osoba sa invaliditetom (na dnu tabele)

Polje 11. Iznos koji se uplaćuje u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom. (na dnu tabele)

Polje 12. Izvještaj Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom, na šta su utrošena sredstva koja su uplaćena u izvještajnom periodu.

OBRAZLOŽENJE

TABELARNI PRIKAZ UVOĐENJA NOVIH POZICIJA U GODIŠNJE POSLOVNE IZVJEŠTAJE U KANTONU SARAJEVO

(Primjer izgleda i primjene tabele, način unosa, vidljivi efekti primjene ovakvih izvještaja, primjene i poštivanja Zakona o radu („Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 89/18, 23/20-Odluka US, 49/21 i dr. Zakon, 103/21-dr. zakon i 44/22), Zakona o zabrani diskriminacije (“Sl. glasnik BiH”, br. 59/09 i 66/16), Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i upošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH" br. 9/10) kao i informaciju o utrošku sredstava uplaćenih u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom

Polje 1	Polje 2.	Polje 3.	Polje 4.	Polje 5.	Polje 6.	Polje 7.	Polje 8.	Polje 9.
Sektor/ radna jedinica/ služba	Naziv radnog mjesta	Stručnu spremu/zvanje za radon mjesto iz polja 2.	Koeficijent za radno mjesto iz polja 2.	Uvećanje na platu za poslove iz polja 2. God. prosječno	Proc. Inval. %	Ukupno radnika po sektoru/ radnoj jedinici	Broj radnika prema sistematizaciji	Ugovor na neodređeno ili određeno vrijeme Ugovor o djelu
Uprava:								
Direktor	Generalni direktor	VSS Dipl.pravik	9	0	0	1	1	Određeno
Sekretar/sekretarica	Sekretar	VSS Dipl.pravik	4	10%	0	1	1	Neodređeno
Izvršni director/ Rukovodilac službe	Za proizvodnju	VSS Ing. poljoprivrede	7	10%	0	1	1	Neodređeno
Sekretar/sekretarica	Sekretar	VSS Dipl. ekonomista	3 *	0	70%	1	1	Određeno
Izvršni director/ Rukovodilac službe	Za pravne i finansijske poslove	VSS Dipl.pravnik	7	0	50%	1	1	Neodređeno
Sekretar/sekretarica	Sekretar	SSS Ekonomist SSS Gimnazija	3	0	0	2 *	1	Neodređeno
Sektor za proizvodnju								
Viši stručni saradnik	Viši stručni saradnik za proizvodnju hrane	VSS Dipl. Ing poljoprivrede	7	10%	40%	1	1	Neodređeno
Viši stručni saradnik	Viši stručni saradnik za organizacione poslove	VSS Dipl. Ekonomista	6 *	0	0	1	1	Neodređeno
Stručni saradnik	Stručni saradnik za nabavke	VSS Dipl. Ing poljoprivrede	6	10%	0	1	1	Ugovor o djelu
Stručni saradnik	Stručni saradnik za nabavke	VSS Dipl. pravnik	4 *	0	70%	1	1	Neodređeno
Administrator za unos i obradu	Administrator	SSS Gimnazija SSS Grafička	3,5	0	0	3 *	2	Neodređeno

podataka		SSS Ekonomska						
Prehrambeni tehničar	Prehrambeni tehničar	SSS Poljoprivr. škola	3,2	0	0	1	2	Neodređeno
Tehničar u proizvodnji	Prehrambeni tehničar	SSS Mašinska škola	2,3 *	0	60%	1	1	Neodređeno
Sektor za prodaju								
Sektor za transport								
Služba za opće pravne i finansijske poslove								
Polje10. Broj i procenat uposlenih osoba sa invaliditetom								
Polje 11. Iznos koji se uplaćuje u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom.								
Polje 12. Izveštaj od Fond za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom na šta su utrošena sredstva koja su uplaćena u izvještajnom period.								

U posljednjih nekoliko godina sve češće nam dolaze i anonimne poruke ali i poruke sa podacima pošiljalaca koji se žale na diskriminaciju, mobing i razne oblike nejednakog postupanja prema uposlenicima Kantonalnih javnih preduzeća, zavoda, ustanova, uprava, agencija i ureda Kantona Sarajevo, odnosno prijave da svaka nova uprava postupa različito od one prethodne, ne vodeći računa o tome da li je to u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima. **Zakon o radu („Sl. Novine FBiH“, br. 26/16, 89/18, 23/20-odluka US, 49/21 i dr. Zakon, 103/21-dr. Zakon i 44/22)** jasno zabranjuje svaki oblik i vrstu diskriminacije što je vidljivo u sljedećim članovima:

Osnovi i vrste diskriminacije

Član 8.

(1) Zabranjena je diskriminacija radnika kao i lica koje traži zaposlenje, s obzirom na spol, spolno opredjeljenje, bračno stanje, porodične obaveze, starost, invalidnost, trudnoću, jezik, vjeru, političko i drugo mišljenje, nacionalnu pripadnost, socijalno porijeklo, imovno stanje, rođenje, rasu, boju kože, članstvo ili nečlanstvo u političkim strankama i sindikatima, zdravstveni status, ili neko drugo lično svojstvo.

(2) Diskriminacija može biti direktna ili indirektna.

(3) Direktna diskriminacija, u smislu ovog zakona, znači svako postupanje uzrokovano nekim od osnova iz stava 1. ovog člana kojim se radnik, kao i lice koje traži zaposlenje stavlja ili je bilo stavljeno u nepovoljniji položaj u odnosu na druga lica u istoj ili sličnoj situaciji.

(4) Indirektna diskriminacija, u smislu ovog zakona, postoji kada određena naizgled neutralna odredba, pravilo, kriterij ili praksa stavlja ili bi stavila u nepovoljniji položaj radnika kao i lice koje traži zaposlenje zbog određene osobine, statusa, opredjeljenja, uvjerenja ili vrijednosnog sistema koji čine osnove za zabranu diskriminacije iz stava 1. ovog člana u odnosu na drugog radnika, kao i lice koje traže zaposlenje.

Često sam dobijala mejlove i poruke da se u jednom javnom preduzeću radnici različito plaćaju za isti posao, odnosno da im se dodjeljuju različiti koeficijenti i dodaci na plaću iako imaju istu stručnu spremu, zvanje i slično, a isto tako obavljaju iste ili slične poslove u tom javnom preduzeću, ustanovi ili zavodu. Također, sam dobijala poruke npr. da je jedan uposlenik medijske kuće više plaćen od drugog, samo zato što je blizak trenutnoj vladajućoj strukturi, ili da je jedan pravnik u javnom preduzeću više plaćen od drugog iako imaju isto zvanje i obavljaju iste poslove. Također, pojedini uposlenici su se žalili da se svaki put dolaskom nove uprave uradi nova sistematizacija, gdje uposlenik dobije druge poslove i manji koeficijent iako ima VSS, odnosno dodijeli im se koeficijent koji ima radnik sa SSS. Zastupnici iz dosadašnjih godišnjih poslovnih izvještaja to ne mogu vidjeti.

Naročito teško ili nikako, ne prihvatam činjenicu da u jednom javnom preduzeću osoba sa invaliditetom ima manji koeficijent od drugog radnika, iako ima VSS i radi na istim i sličnim poslovima kao i druge kolege u istom kolektivu. Jesmo li izgubili osjećaj i empatiju za drugim i drugačijim, ili svjesno kršimo zakone, svjesno diskriminiramo radnike dok u isto vrijeme u svakom izvještaju naglašavamo da nam fali stručnog radnog kadra?

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i upošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH") jasno precizira da svaki 16-ti uposlenik treba da bude osoba sa invaliditetom. Po Zakonu to mjesto pripada njima i ne treba ni od čije dobre volje da ovisi niti njihov koeficijent, niti plaća.

Član 18.

Prilikom zapošljavanja lica sa invaliditetom pod općim uvjetima subjekti iz člana 15. stav 2. ovog Zakona dužni su ta lica zapošljavati srazmjerno ukupnom broju zaposlenih u tom subjektu i to:

do 31. decembra 2009. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 39 zaposlenih,

do 31. decembra 2010. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svaka 32 zaposlena,

do 31. decembra 2011. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svaka 24 zaposlena,

do 31. decembra 2012. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 19 zaposlenih,

do 31. decembra 2013. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 16 zaposlenih.

Subjekti koji ne ispune obavezu iz stava 1. ovog člana dužni su mjesečno pri isplati plaća obračunati i uplatiti u Fond za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom novčani iznos u visini 25% od prosječne plaće u Federaciji za svako lice sa invaliditetom koje su bili dužni zaposliti u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Također, iz Budžeta Kantona Sarajevo se uplaćuju ogromna sredstva u Fond za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, ali kada postavite pitanje bilo kome u kantonalnim preduzećima da li imaju uvid utroška sredstava koja su uplatili Fondu, niko od njih ne zna odgovor. Mislim da bi bilo jako važno tražiti izvještaj od Fonda za svaku utrošenu marku koja se uplati iz Budžeta Kantona Sarajevo, o utrošku i postignutim efektima. Svaki 16-ti uposlenik koji nije osoba sa invaliditetom, prouzrokuje višestruke efekte, prvo, uzeli smo zakonsko pravo osobi sa invaliditetom na to mjesto da radi, drugo, na tom radnom mjestu osoba s invaliditetom imala bi dostojanstvenu plaću od minimalno 1000 KM i treće, iznos od 25% od prosječne mjesečne plaće koji se uplati u Fond ne može nadomjestiti ni minimum mogućnosti koje osoba sa invaliditetom dobija, kada ima dostojanstveno radno mjesto. Potrošeni su milioni na inkluziju ali rezultati nisu ni približno onim očekivanim. Bilo bi jako dobro, da svako kantonalno javno preduzeće, zavod, ustanova, uprava, agencija ili ured Kantona Sarajevo traži izvještaj od Fonda o utrošku sredstava, ako ništa drugo, barem zbog podizanja svijesti donosioca novih sistematizacija kakve višestruke efekte prouzrokuju svojim odlukama i da krenu u pravcu prilagođavanja svakog 16-tog radnog mjesta osobama sa invaliditetom. Zbog svega navedenog, smatram da bi to bilo od velikog značaja imati u tabeli svakog pojedinačnog godišnjeg izvještaja, podatak Fonda o utrošku uplaćenih sredstava.

Još jedan benefit za ovakav jedan izvještaj će nam pomoći da ne zapošljavamo bespotreban kadar mimo propisane sistematizacije i trošimo novac npr. na pet plaća za pet sekretarica sa SSS, umjesto da platimo jednog stručnjaka za MRS (međunarodne računovodstvene standarde) ili inženjera, što se često spominje kao problem u javnim preduzećima, ali ovo je samo jedan od primjera. Zbog toga smo imali problem u KJKP GRAS višak oko 300 radnika i disfunkcionalne sektore koje opterećuje prekomjeran broj uposlenih osoba od kojih je značajan broj sa invaliditetom. Ista ili slična situacija je i u KJKP Vodovod i kanalizacija Sarajevo. Kada iz izvještaja jasno vidimo koji je to broj uposlenika, nadam se da će se iznaći rješenja i za takve probleme.

Zajedno sa Vladom Kantona Sarajevo i Skupštinom Kantona Sarajevo moramo pronaći način da se ovakav višak radnika odvoji u poseban fond i plaća neovisno od javnih preduzeća i ustanova gdje troškovi za njihova primanja, bez radnog učinka, ulaze u cijenu usluga i proizvoda i na kraju se to uvijek fakturiše građanima. Greške i nemar prethodnih upravnih struktura ne smiju ići na teret građana.

Pomoću ovakvog unificiranog izvještaja, ćemo odmah moći da vidimo koliko se poštuje Zakon o radu FBiH, poštuju radnička prava, diskriminaciju uočimo odmah na prvom sljedećem izvještaju, barem kada je riječ o koeficijentima i plaći radnika, koliko poštujemo pravilnike o sistematizaciji, spriječimo upošljavanja na određeno, ako sistematizacijom imamo jasno propisano stalno radno mjesto, a ne koristimo ugovore o povremenim i privremenim poslovima, što je često slučaj i na takav način svjesno prešućujemo svojevrzni mobbing. Također, da u jednom sektoru ne može raditi stotinu radnika viška samo zato što imaju određeni procenat invaliditeta, a da godinama javno preduzeće nema poslove na koje bi ih rasporedilo. Sasvim je normalno da se kod jednog dijela uposlenika javlja revolt, zbog plaćanja radnika koji godinama ništa ne rade, a pri tome primaju plaću, koja u konačnici ulazi u cijenu koštanja proizvoda i usluga za građane Kantona Sarajevo.

Niz je benefita od jednog ovakvog unificiranog izvještaja, kojeg u narednom period možemo vrlo jednostavno prilagoditi svim ustanovama, tako da sve pojedinosti budu vidljive, precizne i transparentne.

U svakom izvještaju se detaljno navode podaci svih resursa, javnih nabavki, mehanizacije, svih ostalih detalja, ali kada su u pitanju ljudski resursi koji su i najvažniji u cijelom procesu, tu nemamo precizne podatke, što je po mom mišljenju apsurd.

Premijer je više puta isticao da Vlada mora naći načina da uposlenici svih ustanova dobiju jednake plaće za rad na istim poslovima, jer je nedopustivo da za rad u jednoj ustanovi uposlenik ima manju plaću u odnosu na drugu, iako imaju isto obrazovanje, isto radno mjesto i rade iste ili slične poslove i također smatram da bi ovakav jedan izvještaj pomogao da se počne sa usklađivanjem koeficijenata, plaća i svih ostalih uvjeta rada za radna mjesta uposlenika javnih ustanova Kantona Sarajevo.

Uposlenici Kantonalnih javnih preduzeća, zavoda i ustanova Kantona Sarajevo zaslužuju samo najbolje, kako bismo ih sačuvali da ne odlaze iz naše zemlje i unaprijedili njihov status i radno okruženje.

Molim nadležne da što prije razmotre ovu inicijativu i krenu u realizaciju iste.

Admela Hodžić

Samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo